

‘convenant samenwerking gemeente en beschermingsbewindvoerder’

30 mei 2017
samenverder@bpbi.nl
www.bpbi.nl

Inleiding en achtergrond

De afgelopen jaren zijn er steeds meer burgers met behoefte aan financiële ondersteuning. Dit heeft er mede toe geleid dat het aantal burgers, waarbij de goederen onder beschermingsbewind zijn gesteld, fors is toegenomen.

Deze toename zorgt voor een grote financiële druk bij gemeenten, waar het gaat om burgers die niet draagkrachtig genoeg zijn om de kosten van beschermingsbewind zelf te betalen. Daarnaast begeven gemeenten en beschermingsbewindvoerders zich deels op hetzelfde terrein waar het gaat om het ondersteunen van burgers met (een risico op) financiële problemen. Gemeenten en beschermingsbewindvoerders zoeken naar wijzen waarop zij samenwerking kunnen invullen. Het gaat om samenwerkingsvormen met verschillende doeleinden, zoals de in- en uitstroom reguleren, de kwaliteit verbeteren, het bevorderen van financiële zelfredzaamheid en/of het effectiever inrichten van de dienstverlening aan beide zijden bijvoorbeeld door overlap in werkzaamheden te verminderen.

Een van de belangrijke uitgangspunten van samenwerking is het in gezamenlijkheid zoeken naar de best passende en minst ingrijpende voorziening voor een burger die financiële ondersteuning behoeft. Deze gedachtegang sluit ook aan bij het VN-verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Dit verdrag verplicht tot het maximaal honoreren van de autonomie, respecteren van de rechten, wil en voorkeuren van de persoon met een handicap, waarbij steeds het minst ingrijpende middel moet worden ingezet, om dit te kunnen realiseren. Met name uit de verbinding tussen artikel 12¹ van dit Internationale Verdrag en de wetgeving rondom curatele vloeit voort dat bijvoorbeeld curatele alleen ingezet mag worden als een minder ingrijpende voorziening niet de nodige bescherming en ondersteuning kan bieden. Uit de artikelen 1:446a en 1:449 BW vloeit een soortgelijk uitgangspunt voort waar het gaat om beschermingsbewind. Met andere woorden 'beschermingsbewind wordt opgeheven als met een meer passende en minder verstreckende maatregel kan worden volstaan'.

Binnen het project 'Samen Verder' is via een zevental pilots in de praktijk onderzocht op welke wijze samenwerking ingevuld kan worden. De pilots vonden plaats in de gemeenten Den Haag, Rotterdam, Emmen, Venlo, Amersfoort, Den Bosch en Almere. De opbrengsten uit de pilots zijn vertaald in dit convenant. Het convenant kan ondersteunend zijn om samenwerking vorm te geven. Hiermee wordt de intentie uitgesproken en vastgelegd om samen te werken.

¹ Het gaat met namen om lid 4 van artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van Personen met een Handicap.

'De staten die partij zijn waarborgen dat alle maatregelen die betrekking hebben op de uitoefening van handelingsbekwaamheid, voorzien in passende en doeltreffende waarborgen in overeenstemming met het internationale recht inzake de mensenrechten om misbruik te voorkomen. Deze waarborgen dienen te verzekeren dat maatregelen met betrekking tot de uitoefening van handelingsbekwaamheid de rechten, wil en voorkeuren van de desbetreffende persoon respecteren, vrij zijn van conflicterende belangen of onbehoorlijke beïnvloeding, proportioneel zijn en toegesneden op de omstandigheden van de persoon in kwestie, van toepassing zijn gedurende een zo kort mogelijke periode en onderworpen zijn aan een regelmatige beoordeling door een bevoegde, onafhankelijke en onpartijdige autoriteit of gerechtelijke instantie. De waarborgen dienen evenredig te zijn aan de mate waarin deze maatregelen van invloed zijn op de rechten en belangen van de persoon in kwestie.'

Het convenant biedt handvatten om vast te leggen op welke wijze de samenwerking vormgegeven kan worden en wat de samenwerkingspartners van elkaar kunnen verwachten. Gemeenten en beschermingsbewindvoerders worden uitdrukkelijk uitgenodigd om dit convenant als startpunt te gebruiken en aan te vullen met specifieke inhoudelijk (werk)afspraken.

Ter inspiratie is het document 'gespreksagenda' toegevoegd met voorbeelden voor concrete werkafspraken.

Convenant samenwerking gemeente en beschermingsbewindvoerder

De gemeente gevestigd te, kantoorhoudende aan te, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door dhr./mevr., respectievelijk in hoedanigheid van, hierna te noemen 'gemeente';

En

Het beschermingsbewindvoederskantoor gevestigd te, kantoorhoudende aan te, in deze rechtsgeldig vertegenwoordigd door dhr./mevr., respectievelijk in hoedanigheid van, hierna te noemen 'beschermingsbewindvoerder';

Overwegende dat:

- Er sprake is van een toename van een grote groep burgers die financiële ondersteuning heeft;
- Zonder ondersteuning de financiële situatie van deze groep kan escaleren of leiden tot problematische schulden, of de situatie reeds geëscaleerd is en ondersteuning nodig is voor het oplossen of verminderen van de financiële problemen;
- Een goede samenwerking tussen gemeenten en beschermingsbewindvoerders een voorwaarde is om aan te sluiten op de hulpvraag van de burger met (een risico op) financiële problemen en zijn/haar financiële zelfredzaamheid zo veel mogelijk te bevorderen;
- Dit convenant bijdraagt aan het terugdringen van armoede en schuldenproblematiek onder de groep burgers die financiële ondersteuning nodig heeft;
- Beide samenwerkingspartners zich inspannen om de burger met financiële problemen de best passende dienstverlening te bieden en daarmee bijdragen aan het efficiënter inzetten van maatschappelijke middelen. Dit convenant is de uitwerking van deze afspraak.
- Dit convenant de intentie en bereidheid tot samenwerking behelst op de beschreven gebieden. De daadwerkelijke invulling van de samenwerkingsafspraken wordt vastgelegd in te overeenkomen 'werkafspraken';
- Voor een goede samenwerking, het noodzakelijk is dat er sprake is van wederzijds vertrouwen en respect;
- In het project 'Samen Verder' vertegenwoordigers van gemeente, beschermingsbewindvoerders en de rechtspraak gezamenlijk hebben verwoord op welke gebieden de samenwerking zou moeten toezien;
- Middels een zevental pilots in de praktijk is uitgewerkt op welke wijze samenwerking vorm kan worden gegeven. Dit convenant is een uitwerking van de opgehaalde input.

Komen partijen het volgende overeen:

Titel 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begrippen en definities

Beschermingsbewindvoerder – een door de kantonrechter aangestelde belangenbehartiger voor burgers die wegens lichamelijke- en/of psychische gebreken en/of verkwisting en/of problematische schulden daar zelf niet toe instaat zijn. De beschermingsbewindvoerder is ingeschreven bij het Landelijk Kwaliteitsbureau CBM en voldoet daarmee aan het besluit kwaliteitseisen curatoren, beschermingsbewindvoerders en mentoren, dat sinds 1 juni 2015 van kracht is.

Financiële ondersteuning – het bieden van steun ter voorkoming van het ontstaan en/of het escaleren van schulden en ter bevordering van het de-escaleren en oplossen van schulden. Dit kan door middel van het overnemen en beheren van de financiële administratie, het coachen van of aanleren van vaardigheden aan de burger met financiële problemen, etc.

Financiële zelfredzaamheid – het zelfstandig, of met behulp van een sociale steunstructuur in balans houden van de financiën op zowel de korte als de lange termijn. Voorkomen wordt dat schulden ontstaan of escaleren doordat er weloverwogen keuzes worden gemaakt en tijdig hulp wordt ingeroepen als dat nodig is.

Werkafpraak – de specifieke afspraak over de inhoud, rol, regie, financiële vergoeding etc. die tussen de gemeente en de beschermingsbewindvoerder wordt gemaakt over werkprocessen, communicatie, rolverdeling, rolverheldering en kwaliteitsborging.

Artikel 2 Doelgroep

De samenwerking tussen de gemeente en de beschermingsbewindvoerder richt zich op de financiële ondersteuning en, waar mogelijk, het (financieel) zelfredzaam maken van burgers met (een risico op) financiële problemen.

Artikel 3 Toepassingsbereik

Het convenant is van toepassing op alle situaties waarbij burgers met (een risico op) financiële problemen tevens baat kunnen hebben bij ondersteuning door gemeente en/of beschermingsbewindvoerder.

Artikel 4 Doelstelling

De gemeente en beschermingsbewindvoerder hebben de intentie om door samen te werken de burger met (een risico op) financiële problematiek zo goed als mogelijk te ondersteunen in zijn/haar specifieke ondersteuningsbehoefte. Tevens wordt er gestreefd een efficiëntieslag te maken door samenwerking. De samenwerking ziet in ieder geval op de volgende onderdelen:

- Communicatie
- Werkprocessen
- Rolverdeling en rolverheldering
- Kwaliteitsborging

Artikel 5 Beoogd resultaat

Door middel van dit convenant bieden de samenwerkingspartners de best passende ondersteuning aan de burger met (een risico op) financiële problematiek, wat leidt tot:

- Het terugdringen van armoede- en schuldproblematiek;
- Het voorkomen of de-escaleren van (ernstige) schuldproblematiek;
- Het voorkomen van financieel misbruik;
- Het voorkomen of reduceren van (ontregelende) financiële stress, waar dat mogelijk is;
- Het vergroten van de financiële zelfredzaamheid van burgers met (een risico op) financiële problematiek, waar dat mogelijk is;
- Het vergroten of behouden van de zelfredzaamheid van burgers met (een risico op) financiële problematiek op andere levensgebieden, waar dat mogelijk is;
- Een efficiëntere dienstverlening door;
 - een structurele vorm van ingeregelde communicatie
 - beter afgestemde werkprocessen
 - duidelijke rolverdeling en rolverheldering
 - afspraken over kwaliteitsborging

Titel 2 Samenwerking

Artikel 6 Invulling van de samenwerking

Op de volgende onderdelen zijn tussen de gemeente en beschermingsbewindvoerder afspraken gemaakt, die worden gezien als basisvoorwaarde voor het intensiveren en bevorderen van de onderlinge samenwerking:

1. Communicatie

Op het gebied van communicatie zijn de volgende afspraken gemaakt:

De samenwerkingspartners hebben de intentie om elkaar in ieder geval jaarlijks te ontmoeten, om kennis te delen en ervaringen uit te wisselen. Indien nodig of op verzoek van een van de samenwerkingspartners kan in overleg besloten worden om de frequentie aan te passen.

Er worden concrete afspraken gemaakt over het inregelen van een communicatiestructuur op lokaal en, indien mogelijk, regionaal niveau.

Het doel en de specifieke inhoud van deze communicatiestructuur wordt in de werkafspraken vastgelegd.

2. Werkprocessen

Op het gebied van werkprocessen zijn de volgende afspraken gemaakt:

De samenwerkingspartners hebben de intentie een integraal en complementair werkproces aangaande burgers met (een risico op) financiële problemen vast te leggen. Binnen de werkafspraken wordt het werkproces inhoudelijk uitgediept.

De samenwerkingspartners streven ernaar een doelgroepenbeleid te voeren. Het doel is burgers met (een risico op) financiële problematiek (weer) financieel zelfredzaam te maken en tevens maatschappelijke middelen gericht en efficiënter in te zetten. In de werkafspraken wordt dit inhoudelijk uitgewerkt.

De afspraken rondom de in- en uitstroom van burgers in/uit beschermingsbewind richten zich specifiek op de burgers met (een risico op) financiële problemen die zelfredzaam zijn te maken of waarbij het netwerk de financiële zelfredzaamheid ondersteunt of borgt. In de werkafspraken wordt dit inhoudelijk vastgelegd.

Om de effectiviteit te vergroten binnen de samenwerking worden er afspraken gemaakt over de informatie uitwisseling, waarbij nadrukkelijk wordt gestreefd om zo veel mogelijk te digitaliseren.

Indien sprake is van gegevensuitwisseling wordt de Wet bescherming persoonsgegevens in acht genomen en worden de rechten van de burgers geborgd. Persoonsgegevens worden alleen met toestemming van de burger onderling uitgewisseld. Het doel van de uitwisseling is de burger de best passende hulp bieden voor de (financiële) ondersteuningsbehoefte. De gegevens worden door de ontvangende partij enkel voor dit doel benut.

3. Rolverdeling en taakverheldering

Op het gebied van de rolverdeling en taakverheldering zijn de volgende afspraken gemaakt:

De wettelijke rollen van beide partijen staan niet ter discussie.

Binnen het te voeren doelgroepenbeleid hebben zowel de gemeente als de beschermingsbewindvoerder een rol. De inhoud van deze rollen wordt vastgelegd in de werkafspraken.

Om de rollen gescheiden te houden wordt in gezamenlijk overleg een sociale kaart vastgesteld, waaruit duidelijk blijkt wie, wat, wanneer doet.

4. Inregelen kwaliteitsborging

Op het gebied van de kwaliteitsborging zijn de volgende afspraken gemaakt:

Om de kwaliteit te borgen leggen de deelnemers zich vast aan inspanningsverplichtingen jegens elkaar, gericht op het onderhouden en stimuleren van de samenwerking en het uitvoeren van de gemaakte werkafspraken.

De borging van de kwaliteit wordt in de werkafspraken vastgelegd.

Titel 3 Slotbepalingen

Artikel 7. Wijzigingen

1. Zodra er aanleiding is om het convenant aan te vullen of te wijzigen, treden de convenantpartners hierover in overleg.
2. Wijzigingen in of aanvullingen op het convenant kunnen alleen worden aangebracht als beide partijen hier goedkeuring aan verlenen.
3. Alle wijzigingen en aanvullingen worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door beide partijen.

Artikel 8 Verschil van mening

Zodra er bij de samenwerkingspartners interpretatieverschillen ontstaan over de uitvoering van dit convenant, treden de gemeente en beschermingsbewindvoerder met elkaar in overleg. Verschillen van mening worden zo veel mogelijk in gezamenlijk overleg opgelost.

Artikel 9 Inwerkingtreding en looptijd

De looptijd van dit convenant gaat in op de datum van ondertekening. Het convenant wordt daarna, stilzwijgend, jaarlijks verlengd voor de duur van één jaar.

Artikel 10 Beëindiging van het convenant

De gemeente en/of beschermingsbewindvoerder kunnen eenzijdig of gezamenlijk het samenwerkingsconvenant opzeggen en houden daarbij een opzegtermijn van drie maanden voor het verstrijken van het lopende jaar in acht. Er bestaat geen recht op schadevergoeding.

Artikel 11 Evaluatie

De gemeente en beschermingsbewindvoerder evalueren in ieder geval jaarlijks de gemaakte afspraken en de invulling daarvan. De partijen kunnen onderling meerdere tussentijdse evaluaties afspreken.

Aldus overeengekomen, getekend en in tweevoud opgemaakt te op ...-2017.

Dhr./Mevr.

Gemeente

Dhr./Mevr.

Beschermingsbewindvoederskantoor

Gespreksagenda

Nadere afspraken kunnen gemaakt worden over de volgende onderwerpen:

Titel 2, artikel 6 Samenwerking:

1. Communicatie

Gekozen is voor het inregelen van de volgende communicatiestructuur/communicatiestructuren op lokaal en/of regionaal niveau:

Denk hierbij aan:

- *het benoemen van vaste contactpersonen bij beide organisaties of binnen belangrijke afdelingen;*
- *het inregelen van een website vanuit de gemeente waar beschermingsbewindvoerders informatie kunnen ophalen, aanvragen kunnen indienen of prangende vragen kunnen stellen;*
- *het inregelen van een speciaal telefoonnummer waar eventueel buiten de reguliere tijden wederzijds contact kan worden gezocht;*
- *het verspreiden van nieuwsbrieven;*
- *het organiseren bijeenkomsten, etc.*

Het doel van deze communicatiestructuur is:

Denk hierbij aan:

- *het vastleggen waarvoor deze structuur dient.*
 - *Gaat het vooral om de overkoepelende samenwerking vorm te geven en te intensiveren?*
 - *Of gaat het (ook) om het delen van ontwikkelingen of gezamenlijk beleid maken?*
 - *Of gaat het (ook) om het delen van kennis?*
 - *Of gaat het (ook) om het uitwisselen van ervaringen over elkaars taken, bevoegdheden en werkprocessen?*
 - *Of gaat het (ook) om het delen van best practices en/of worst practices en het signaleren van knelpunten (op dossierniveau)?*
 - *Of gaat het (ook) om het faciliteren van casusbesprekingen ten einde de werkprocessen te verbeteren?*
 - *Gaat het om het borgen van kwaliteit?*
- *het vastleggen van de bevoegdheden en rollen van de deelnemers;*
- *het vastleggen welke structuur nodig is om de communicatie gaande te houden;*
 - *Bijvoorbeeld door te werken met vaste contactpersonen. Onderling kan worden vastgelegd wie de contactpersonen zijn en hoe zij te bereiken zijn.*
 - *Bijvoorbeeld door een website, telefoonnummer of ander systeem (om adequaat informatie te delen) in te regelen.*
- *dat een goede communicatie zorgt voor het opbouwen en onderhouden van vertrouwen;*
- *dat een goede communicatie het mogelijk maakt om gezamenlijk aan kwaliteit te werken.*

2. Werkprocessen

Gekozen is voor een integraal en complementair werkproces aangaande burgers met (een risico op) financiële problemen die op de volgende wijze is vormgegeven:

Denk hierbij aan:

- *het voorkomen van overlappende werkzaamheden;*
 - *bijvoorbeeld door de intake voor schuldhulpverlening of de draagkrachtmeting door beschermingsbewindvoerders te laten uitvoeren, of een deel van de stabilisatiefase te beleggen bij beschermingsbewindvoerders.*
- *het maken van afspraken over hoe de gemeente de onderbewindgestelde burgers begeleidt in het financieel zelfredzaam maken.*
 - *Hoe wordt dit proces vormgegeven? Meldt de bewindvoerder een klant aan of selecteert de gemeente klanten?*
 - *Heeft de beschermingsbewindvoerder meldingsplicht naar de gemeente toe, zodra er iets verandert binnen het dossier en vice versa?*
 - *Wanneer is het moment om beschermingsbewind af te bouwen of op te heffen? Wie bepaalt dit?*
 - *Hoe lang houdt de gemeente contact met de betrokken burger na opheffing bewind, in het kader van nazorg?*

Gekozen is voor het voeren van doelgroepenbeleid. Het doel is om burgers met (een risico op) financiële problematiek (weer) financieel zelfredzaam te maken en tevens maatschappelijke middelen gericht en efficiënter in te zetten, door:

Denk hierbij aan:

- *het categoriseren van burgers in doelgroepen, waarbij afspraken zijn gemaakt over;*
 - *de mate van ondersteuning die nodig is, denk hierbij aan de inzet van professionals, vrijwilligers en/of maatjes;*
 - *het inzichtelijk maken van de beschikbaarheid van ondersteuning en begeleiding bij eventuele door- en/of uitstroom;*
 - *de toeleiding naar vervolgvoorzieningen;*
 - *hoe de nazorg vorm wordt gegeven;*
- *hoe het indelen van burgers in doelgroepen plaats vindt, door wie en op welke wijze?*
- *wie een eventuele screening verricht, welke informatie hiervoor wordt gebruikt (alleen screening van de klant, of ook diagnose door professionals) en of deze doorslaggevend is?*

Om de effectiviteit te vergroten binnen de samenwerking zijn de volgende afspraken gemaakt over de informatie uitwisseling, waarbij nadrukkelijk wordt gestreefd om zo veel mogelijk te digitaliseren:

Denk hierbij aan:

- *het uniformeren van werkprocessen;*
- *het verkorten van aanvraagprocedures;*
- *het maken van afspraken over doorlooptermijnen, denk aan het oppakken van schuldendossiers na overdracht van de beschermingsbewindvoerder aan de gemeente;*
- *het inregelen van zogenaamde 'snel balies';*
- *het verminderen van toetsmomenten of het voor langere duur toekennen van bijzondere bijstand (periodiek toekennen);*
- *het eventueel gezamenlijk voeren van een intakegesprek;*
- *het inregelen van 'warme overdracht' momenten.*

3. Rolverdeling en taakverheldering

Binnen het te voeren doelgroepenbeleid hebben de volgende partijen een rol:

Denk hierbij aan het benoemen van alle betrokken partijen die een rol spelen.

Deze rol bestaat uit:

Denk hierbij aan:

- *wie wanneer de regie heeft;*
- *wat deze regierol inhoudt;*
 - *Bijvoorbeeld: wie doet wat binnen de stabilisatie in het kader van een minnelijk of wettelijk schuldregelingstraject;*
 - *(als hiermee wordt gewerkt) Wie neemt het screeningsinstrument af om financiële zelfredzaamheid of de leerbaarheid van de klant te meten;*
 - *Wat geeft de doorslaggevend in de uitslag;*
- *een gezamenlijk plan van aanpak:*
 - *waarin de rolverdeling wordt vastgelegd;*
 - *waarin de benodigde middelen voor stabiliteit en/of financiële zelfredzaamheid van de burger zijn vastgelegd;*
 - *waarin wordt vastgelegd wie wat doet en wanneer;*
 - *waarin wordt vastgelegd wanneer er (en door wie) wordt getoetst wat het resultaat is.*

Om de rollen gescheiden te houden is in gezamenlijk overleg de volgende sociale kaart vastgesteld:

Denk hierbij aan dat het vooral gaat om vast te leggen wie wat doet en wanneer er een steun- of zorgstructuur ingeschakeld moet worden als de samenwerkende partijen niet kunnen voorzien in de benodigde ondersteuning van de burger.

4. Inregelen kwaliteitsborging

Voor het borgen van de kwaliteit is gekozen voor het inregelen van:

Denk hierbij aan:

- *transparantie van de samenwerkingspartners naar elkaar en naar de klant toe;*
- *zo klantgericht mogelijk werken;*
- *het intensiveren van het gebruik van bestaande klachtenpunten, zoals de rechtbank of het landelijke kwaliteitsbureau in het kader van beschermingsbewind;*
- *het inregelen van een wederzijds klachtenpunt waar klachten over beide samenwerkingspartners kunnen worden ingediend. Belangrijke afwegingen zijn dan;*
 - *Bij wie wordt dit gepositioneerd?*
 - *Door wie bemand?*
 - *Wie mogen er klachten indienen?*
 - *Wat gebeurt er als er klachten binnenkomen?*
 - *Gaan de samenwerkingspartners met elkaar in overleg bij een klacht?*
 - *Is er een onafhankelijke derde partij die uitspraak doet? Etc.*
- *het inregelen van verschillende toetsmomenten waarbij wordt gekeken of het dossier nog in beweging is en of de best passende en minst ingrijpende hulp aan de onderbewindgestelde wordt geboden.*